

Vaqif Mustafazadə - 85

Dünya şöhrətli cazmen

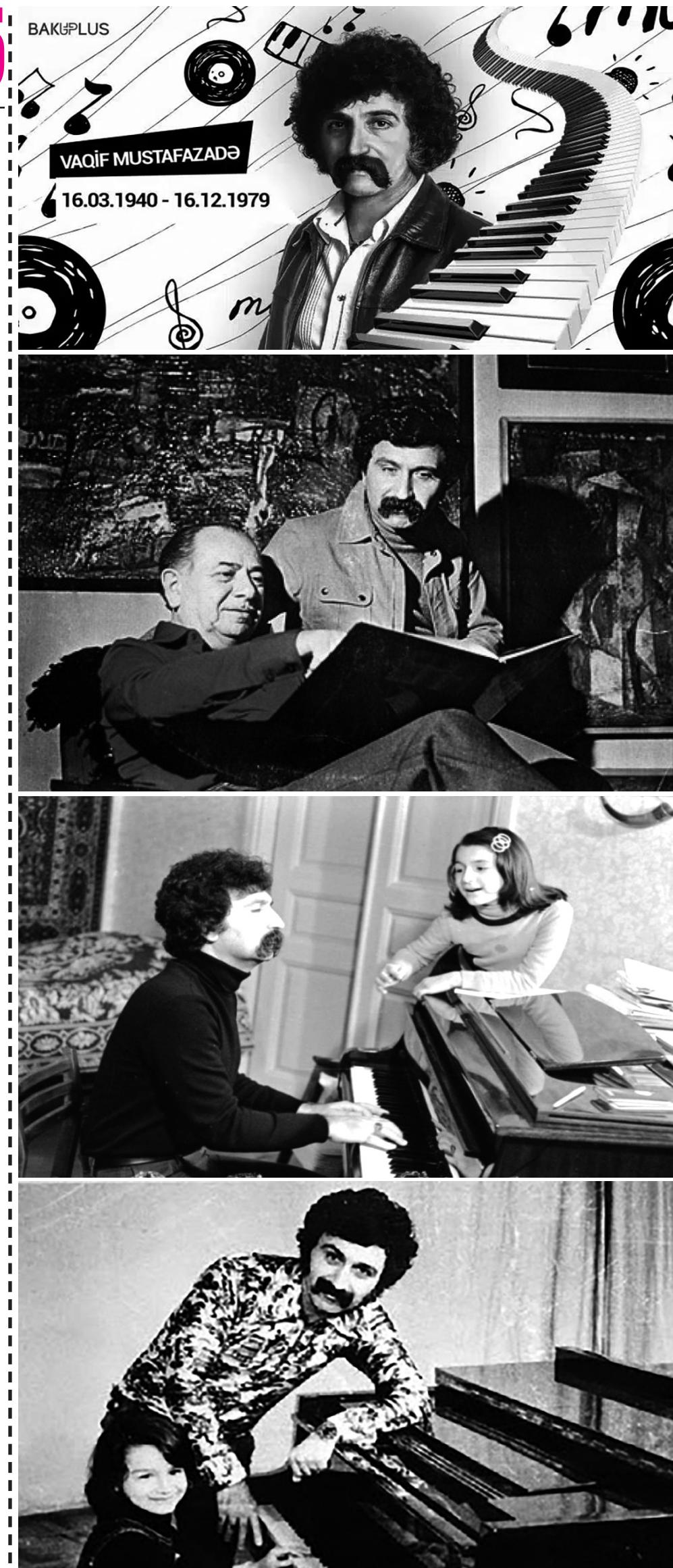
Caz-muğam üslubunun banilərindən biri olan Vaqif Mustafazadə zaman anlayışına siğışmayan bir insan ömrü yaşadı. O, gözəl pianoçu olmaqla yanaşı, həm də çoxsaylı caz əsərləri yaratmış istedadlı bəstəkar kimi yaddaşlarda qaldı. Azərbaycan musiqisinin, muğamın klassik Amerikan caz musiqisi ilə sintezini yaratmış dünyaşöhrətli cazmen Vaqif Mustafazadə 1940-ci il martın 16-sında Bakı şəhərində dünyaya gəlmışdır. İfası, novatorçuluğu ilə Azərbaycan caz musiqisine yeni, orijinal üslub bəxş edən sənətkar yaşadığı qısa bir zaman məsafəsində dünyani musiqisi ilə heyrətləndirə bildi. Yaradıcılığa kiçik yaşlarından başlayan Vaqif Mustafazadənin sənət uğurları məhz onun sənət səhifələrini bəzədi. Belə ki, sənətkar musiqisi ilə dünyaya səs saldı.

Vaqif Mustafazadə Azərbaycan caz musiqisinin banisi ve yeni caz fikrinin yaradıcısıdır. O, Azərbaycan musiqisinin, muğamın klassik Amerikan caz musiqisi ilə sintezini yaratmışdır. Onun yeni devizi caz-muğam adlanır. Sənətkarı Azərbaycan muğam caz hərəkatının memarı da adlandırırlar. Vaqif Asef Zeynalli adına Bakı Musiqi Məktəbinə daxil olduqdan bir il sonra 1958-ci ildə Azərbaycan Dövlət Radio Verilişləri Komitəsində solist kimi əmək fəaliyyətinə başlıyır. 1964-cü ildə o, Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına daxil olur və 1965-ci ildə Tbilisiye köçür. Onu "Orera" ansamblına musiqi rehbəri vezifəsinə dəvət edirlər. Burada caz festivallarında və konsertlərde müvəffəqiyyətə çıxış edir. Tallində keçirilən Ümumdünya Caz Musiqisi Festivalında o, bir neçə kompozisiyanı ifa edir və maraqla qarışanır.

Tərcüməyi-halında qeyd olunduğu kimi, 1968-ci ildə Azərbaycanın musiqi aləmində yüksək nüfuzlu malik olan məşhur bəstəkar, Azərbaycanın mədəniyyət naziri Rauf Haciyevin təkidi ilə Vaqif Mustafazadə Tbilisidən Bakıya qayıdır. Doğma Bakı, İçərişəhərin dar küçələri, burada keçirdiyi uşaqlıq illərinin unudulmaz xatirələri, tanış insanların mehriban çöhrələri Vaqif üçün sanki yeni ilham mənbəyinə çevrildi və o, yaradıcı fəaliyyətinin yeni mərhələsine qədəm qoydu. Beynəlxalq caz müsabiqələri və festivallarının laureati olur. Fortepiano və simfonik orkestr üçün konsertin, "Muğam" simfoniyasının, bir sıra caz kompozisiyalarının ve pyeslərin müəllifidir. 1970-ci ildə "Leyli" vokal kvartetini yaradır. Qısa müddətde bu qrup bakılı musiqisevərlərin böyük rəğbətini qazanır. Bir il sonra 1971-ci ildə bəzi səbəblərə görə "Leyli" vokal qrupunun tərkibi və adı dəyişir. Bu dəfə "Sevil" adlanan qrup tamaşaçılara daha doğma, daha yaxın olur.

Bu dövrə müxtəlif mahni və melodiyaların caz üslubunda yazılışları və videokliplərin teşkiləti işləri üzərində işleyən Vaqif Mustafazadə özünün həm də bacarıqlı, öz işini gözəl bilən və düzgün yol göstərən musiqi rehbəri olmasını sübut etdi. O öz kompozisiyalarında tez-tez dünya və Azərbaycan klassiklərinin yaradıcılığına müraciət edir və onlardan bəhreləndi. Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərinə hədsiz rəğbet bəsləyən Vaqif Mustafazadə dahi Üzeyir Hacıbəylinin sənətkarlığı qarşısında baş eyir, Qara Qarayev, Fikret Əmirov, Niyazi kimi peşəkar bəstəkarların yaradıcılığına böyük hörmətlə yanaşırı.

1971-ci ildən 1977-ci ilə kimi "Sevil" vokal-instrumental qrupuna, 1977-ci ildən 1979-cu ilə kimi "Muğam" instrumental qrupuna başçılıq edir. Ansamblın belə adlanması heç də təsadüfi deyildi. Vaqif caz və muğamın ince sintezini ilk baxışda bir-birinə tam eks olan Şərq və Qərb ələmlərini birləşdirən musiqini çoxsaylı sənətsevərlərin

yaradıcılığını milli musiqimizə, muğama xeyən kimi qiymətləndirənlər bununla da kifayətlənmirlər. Vaqifin televiziyyada solo-konsert vermək cəhdini dəfələrlə boşça çıxır. Vaqif bu ədaletsizliyin, haqsızlığın fəvqündə dayansa da, gündən-güne gərilən əsəblər özünü bürüzə verir.

1979-cu il dekabrın 15-də Vaqif "Muğam" qrupu ilə birləşdə Daşkənd şəhərində növbəti qastrollarda idi. Konsertin birinci hissəsi zamanı hiss etdi ki, barmalıqları sözüne baxmır, nəfəsi tengəyir. Həkimlər konsertin davam etdirilməsini

məsləhət görmədilər, lakin Vaqif öz fikrindən dönmədi və ikinci hissədə çox gözəl ifa edib, çıxışını sona çatdırı. Bu, Vaqif Mustafazadənin həyat eşi və enerjisi ilə dolu insanın, Azərbaycan caz musiqisinin efsanəsi olan musiqicinin son konserti oldu. Vaqif Mustafazadə yaratdığı əsərləri ilə Azərbaycan musiqi ərsinə böyük töhfələr vermiş və bu gün onun əsərləri sənəti qiymətləndirən və musiqi zövqü olan insanlar tərəfindən böyük məhəbbətlə dinlənilir.

Zümrüd BAYRAMOVA